

Дата: 10.12.2024

Клас: Історія України

Предмет: 8 клас

Завдання:

А) Тема № VIII : Життя за княжих часів.

2. Промисловість . ст. 80

3. Торівля . ст. 80-81

4. Села і міста . ст. 81-82

Б) Віповідати (письмово) на запитання на ст. 87.

№ 4, 5, 6, 7

поволі, найбільше у землях, близьких від степу, бо можна було добути худобу від кочових народів; наші предки годували і корови, вівці, також кози. Краще розвинулася годівля коней, що були потрібні не тільки в хліборобстві, але й для війська. Із тримали великі табуни коней по кілька тисяч штук, а цими конями користувалося і населення. Так волинський князь Володимир Василькович перед смертю роздав свої табуни селянам, що мали коней, або втратили їх у війні з татарами. Часто у дарункові князі посилали собі добрі, расові коні. З чужих звірів бували лиси, а деколи верблюди, що приходили до нас з іншою здобиччю половців. Рідкого звіря князі тримали в окремих „звіринцях“.

2. Промисловість. За княжих часів почала розвиватися і ремісничо-промисловість. В лісових околицях були деревні промисли. Дерева було тоді так багато, що всі будови і по селі по містах були дерев'яні; всюди було багато теслів, і вони були найкращі заробітки. Над великими ріками, як Дніпро та інші, будували човни, потрібні для рибальства і на перевіз купецьких вантажів. По містах продавали різну дерев'яну посуду, коши, рогові та інше. Дуже поширене було гарбарство й кушнірство, бо з тими людьми мали багато шкір і хутер. Крім одягу із шкіри робили також різні воєнні прилади, напр., тули, тобто сагайдаки на луки. Ткацтво було лише в початках, виробляли у нас грубі полотна, а з вовни плели шапки й панчохи; кращі матерії й сукно ввозили до нас з чужих країн.

В княжі часи добували у нас ще небагато копалин з землі. Із копалин найбільше в Галичині, на карпатській підгір'ю, а також добували у кримських озерах. В різних місцях був будівельний камінь; славився холмський зелений і галицький білий. Із добували з болотяної руди на Поліссі і в інших місцях; це була руда, легка до вироблення, але крихка. Досить було вже і у нас ковалів, що робили звичайне господарське знаряддя, сокири, ножі, мотики, рикалі, ножиці, цвяки й інше. По великих містах робили також різний посуд з міді, бронзи та інших металів. За Данила почали вже у нас виливати дзвони для церков. В давні часи було звісне ганчарство, а в деяких місцях виробляли шкляний посуд.

3. Торговля. Українська торгівля за княжих часів була великою і різноманітною. З України на вивіз у чужі краї йшли здавна шовк і хутра, мед, віск, пізніше також вивозили збіжжя. До нас з чужих країн привозили різні матерії, сукно, металеві вироби, зброю, цукор, овочі, вино, східне коріння тощо. Торговлю вели й чужі

купці. Наші купці їздили далеко за границю — до Чехії, Німеччини, Чорним морем до Греції і ще далі морем аж до Єгипту. Не легко було тоді вести торгівлю. Товар треба було везти через великі ліси і безлюдні степи, переправлятися через ріки і багна, боронитися від нападів диких народів.

Наші князі щиро опікувалися купецтвом і часто, коли купці верталися степами, князі висилали їм для охорони військо. В переговорах з чужими державами князі заступалися за купців і добували для них великі права; так напр., за Олега наші купці в Царгороді не платили ніякого мита, діставали від грецького царя всякі харчі, м'ясо, рибу, вино, овочі. Купці зі своїм товаром об'їздили різні землі і по містах залишалися на довгий час. По великих містах були вже окремі площі, де відбувався торг, так напр., у Києві було вісім торгів, між ними один звався Бабин торжок. За Галицько-Волинської держави українські купці мали свої кораблі на Балтійському морі і цією дорогою вивозили українські продукти й привозили західні промислові вироби, напр., сукно.

4. Села і міста. Протягом століть змінився дуже вигляд осель в Україні. Колись, у давні часи, люди проживали глибоко в лісах, по кілька або кільканадцять хат, а в час небезпеки ховалися в городи, що стояли в недоступних місцях, на високих горбах або островах серед рік. Але пізніше з маленьких осель розвинулися великі села, а під охороною городів постали міста. Село за княжих часів виглядало дещо інакше, як наші теперішні села. Хати будували з самого дерева; вони мали сильні двері, маленькі вікна, на яких замість шкляних шибок були оболони з міхурів; коминів ще не ставили, хати були курні. Рідко в якому селі була церква, бо священників було ще небагато. Посередині села була площа, на яку сходилися старші на раду, а молодь на всякі ігри. Не було в селі ніяких крамниць, мало коли заходив до села який купець; все, що було потрібне на одяг і хатню обстанову, люди виробляли собі самі.

Міста за княжих часів також були інакші, ніж тепер. На українську землю дуже часто нападали дикі народи, і тому кожна оселя, що хотіла бути безпечна, мусіла добре укріпитися. Довкола міста будували високі мури з невеликими віконцями до стріляння; вхід до міста йшов через ворота, що були сильно укріплені і мали над собою високу оборонну вежу. Здебільша перед мурами йшов глибокий рів з водою, а мости над ровом були так прилаштовані, що під час небезпеки підносили їх ланцюгами догори,

обом знищив чуже добро, напр., знищив ву-
рекопав межу; карали також і за кривду
злого ударив батогом, висмикнув йому бо-

ула неясна і не можна було встановити, хто
нали так званий „божий суд”. Противники
дного з мечами і списами до посдинку, —
м, того була правда.

держава за княжих часів бу-
кавою в Європі. Вона простяглася при-
за Карпатами й Сяну в Галичині аж поза
алтійського моря на півночі по гори Кавказ
дні. На чолі держави стояв князь. Він рішав
ади служила йому рада бояр. Деколи збира-
об постановити дуже важні діла. Землі було
користі з ловів та рибальства. Податки на
ко грішми, більше шкірою, медом, хлібом та
на небезпека від ворога, всі ставали до зброї.

Загальні завваги

кінчилася упадком української держави. Яка
у так сталося?
айно відповідаємо, що винні наші князі, бо
годи. Але така відповідь справи не пояснює.
такі самі боротьби були в Польщі, в Німеччи-
є ніодна з тих держав не впала, а впала саме
ва, яка за Володимира Великого й Ярослава
за Романа Великого й Данила, належала до
кав Європи.

чина упадку княжої держави?

більше, але щодо київської держави, то най-
географічне положення між Європою й Азією,
спів — чорноморських і азійських. В цих степах
мандрівні, войовничі орди; з ними київська
ску боротьбу і тим способом охороняла Ев-
ні; така боротьба остаточно виснажила сили
її з ордами вигинула найхоробріша й найцінні-

Катедральна церква Преображення Господнього,
збудована в Чернігові в 1024-31 рр.

ша частина боярства. До сили приходили в той час поляки й
литовці, які використали це ослаблення.

Некорисно відбився степ і на населенні України, бо на степах
виховувалися люди, незвиклі до державного життя.

Щодо упадку галицько-волинської держави, то тут завинили
багато бояри, які дали нагоду сусідам вміщуватися в українські
справи.

А саме тоді Польща й Литва прийшли до сили і значення.

Запитання і завдання:

1. Як розвивалося на Україні за княжих часів: сільське господар-
ство? промисл? торгівля?
2. Які роди збіжжя засівали наші предки? які тварини годували?
3. Від кого наше населення навчилось городництва і садівництва?
- 4. Які промисловості розвивалися у нас за княжих часів? які копа-
лини видобували? де?
- 5. Покажіть на карті торговельні шляхи за княжих часів.
- 6. Що наші предки вивозили, а що привозили?
- 7. Як виглядали села та міста за княжих часів і де їх будували?